

Udenrigsministeriet 16. februar 2012

Spørgsmål fra Udenrigs-
udvalget til udviklings-
ministeren af 8. februar 2012
URU alm. del – spørgsmål
87stillet af Per Stig Møller (K).

Spørgsmål 87:

”Ministeren bedes sende udvalget sit talepapir fra samrådet den 7. februar 2012 vedrørende Institut for Menneskerettigheder, jf. URU alm. del - samrådsspørgsmål C - E.”

Svar:

Spørgsmål C (stillet den 19. januar 2012):

Har ministeren tillid til Institut for Menneskerettigheders ledelse, efter at revisionsvirksomheden PricewaterhouseCoopers har afsløret uregelmæssigheder i instituttets regnskaber for de seneste år?

Spørgsmål D (stillet den 19. januar 2012):

Mener ministeren, at ministeren i tilstrækkeligt omfang er blevet holdt underrettet om uregelmæssighederne i Institut for Menneskerettigheders regnskaber for de seneste år, og vil ministeren redegøre for, hvornår henholdsvis ministeren og ministeriet er blevet underrettet om den kreative bogføring?

Spørgsmål E (stillet den 19. januar 2012):

Mener ministeren, at Institut for Menneskerettigheders seks siders lange redegørelse om flere års uregelmæssigheder i instituttets regnskaber giver et retvisende billede af det konkrete handlingsforløb samt uregelmæssighedernes omfang og karakter?

[Det er aftalt med URU-sekretær (Morten Willumsen), at ministeren giver en samlet besvarelse af alle tre spørgsmål.]

Udviklingsministerens samlede besvarelse:

Tak for samrådsspørgsmålene. Udvalget har stillet tre spørgsmål, som jeg vil besvare med en samlet redegørelse.

Indledningsvis vil jeg redegøre for forløbet omkring hvornår Udenrigsministeriet blev underrettet om uregelmæssighederne hos Institut for Menneskerettigheder. Herefter vil jeg redegøre for, hvordan jeg ser på den redegørelse af sagsforløbet på seks sider som Institut for Menneskerettigheder offentliggjorde den 16. januar i år. Endelig vil jeg komme ind på, hvordan jeg ser den videre vej fra, hvor vi står nu.

[Spm D: Mener ministeren, at ministeren i tilstrækkeligt omfang er blevet holdt underrettet om uregelmæssighederne i Institut for Menneskerettigheders regnskaber for de seneste år, og vil ministeren redegøre for, hvornår henholdsvis ministeren og ministeriet er blevet underrettet om den kreative bogføring?]

Der er i løbet af 2011 gennemført en længerevarende og grundig proces omkring Institut for Menneskerettigheders økonomi. Processen har haft til hensigt at klarlægge omfanget og naturen af mulige underskud på projekter under instituttet.

I det arbejde har instituttet selv inddraget det private revisionsfirma PwC, der har udarbejdet en rapport, der forelå i sin endelige version i oktober 2011. PwC konstaterede i rapporten, at der over en periode fra 1997-2008 tilsyneladende havde været en række uregelmæssigheder. Det

drejede sig ifølge PwC om i alt 3.192.000 kroner i manglende afskrivninger og tilsyneladende bevidst ompostering af gamle underskud til ikke eksisterende projekter, der blev oprettet til formålet.

I forbindelse med Institut for Menneskerettigheders regnskabsafslutning for 2010 i april 2011 modtog Udenrigsministeriet for første gang oplysninger om, at instituttet efter 2010-regnskabets afslutning havde konstateret manglende afskrivninger på projekter. Omfanget og naturen af disse stod ikke klart på dette tidspunkt, men blev af instituttet anslået til 2 mio. kr.

I sommeren 2011 blev Udenrigsministeriet informeret om oplysninger, som tydede på, at der var tale om uregelmæssigheder i regnskaberne. Det var dog først PwCs rapport fra oktober 2011, der klart viste, at der var tale om tilsyneladende bevidste omposterings. Dette blev af Udenrigsministeriet indrapporteret til Rigsrevisionen i december 2011. Udenrigsministeriet gennemførte i november 2011 et tilsyn, som var planlagt til at finde sted efter PwC's arbejde var afsluttet. Herefter gennemførte Rigsrevisionen sin løbende revision i december 2011. Rigsrevisionen har oplyst, at en afsluttende rapport ventes at foreligge om kort tid.

Udenrigsministeriet forventer, at Institut for Menneskerettigheder på baggrund af anbefalinger og konklusioner i Rigsrevisionens endelige rapport vil sikre, at instituttet fremover lever op til kravene om god forvaltningsskik og retvisende økonomistyring. Det er først, når vi kender Rigsrevisionens rapport og ved, hvordan instituttet følger op, at jeg og Udenrigsministeriet kan drage konklusioner.

Jeg selv blev orienteret om sagen den 13. januar 2012 som led i en gennemgang af sager om mulige uregelmæssigheder under udviklingsbistanden. Jeg værdsætter det grundige arbejde, men er dog af den opfattelse, at der gik for lang tid, inden jeg blev informeret i denne sag. Jeg har derfor understreget, at jeg fremover vil orienteres hurtigt i denne type af sager. Desuden har jeg besluttet, at praksis fremadrettet ændres, således at alle Udenrigsministeriets orienteringer af Rigsrevisionen om svindel med dansk bistand nu lægges åbent ud på Danidas hjemmeside med de mulige undtagelser, som offentlighedsloven rummer. I løbet af de seneste uger har jeg

sammen med mine embedsmænd gennemgået sagen i detaljer, og jeg føler mig på dette grundlag fuldt ud oplyst om sagen fra ministeriets side.

[Spm E: Mener ministeren, at Institut for Menneskerettigheders seks siders lange redegørelse om flere års uregelmæssigheder i instituttets regnskaber giver et retvisende billede af det konkrete handlingsforløb samt uregelmæssighedernes omfang og karakter?]

Den 16. januar lagde instituttet en seks sider lang redegørelse ud på deres hjemmeside. Den 17. januar lagde Menneskerettighedsinstituttet endnu en redegørelse ud på hjemmesiden med uddybende svar på en række spørgsmål stillet fra Udenrigsministeriet. Samlet indeholder de to redegørelser både en række faktuelle oplysninger og en række vurderinger. De faktuelle oplysninger er, som jeg forstår det, ikke forkerte, men udgør alene en del af det samlede billede.

Udenrigsministeriet havde bl.a. udbedt sig en detaljeret oversigt over hvilke projekter underskudende vedrørte, hvornår de havde fundet sted, og præcist hvilke bevillinger de manglende afskrivninger vedrørte. Udenrigsministeriet har gennemgået de modtagne opgørelser og det har på det foreliggende grundlag kunne konstateres, at det drejer sig om otte projekter og i alt 1,8 mio. kr. fra Udenrigsministeriet. Samtidig vil jeg understrege, at de foreløbige undersøgelser ikke tyder på, at projektmidler er tabt, men at instituttet har brugt flere midler end bevilliget. Dermed er der opstået et underskud, som burde være afskrevet dengang fremfor at blive videreført og skjult i regnskaberne år efter år.

Når direktøren for Institut for Menneskerettigheder i sin redegørelse af 16. januar 2012 anser det tilbageskuende oprydningsarbejde for endeligt afsluttet, vil jeg påpege, at for Udenrigsministeriet beror det på en samlet vurdering af både Rigsvisionens rapport og konklusioner og vores egne undersøgelser. Men det er mit håb, at vi snart kan lægge denne del af sagen bag os.

Jeg anerkender det fremskridt, som Instituttet allerede har gjort i forhold til øget ledelsesfokus på økonomistyringen. Men de vurderinger, som instituttet i øvrigt fremkommer med i deres redegørelse om blandt andet forbedret økonomistyring og regnskabsaflæggelse, må stå for

instituttets egen regning. Jeg finder det derfor stadig nødvendigt at afvente Rigsrevisors endelige rapport, der kan bidrage til et samlet og fyldestgørende billede af hvad instituttet har iværksat af tiltag og hvilke anbefalinger, der skal følges op på. Først derefter kan der drages konklusioner.

[Spm C: Har ministeren tillid til Institut for Menneskerettigheders ledelse, efter at revisionsvirksomheden PricewaterhouseCoopers har afsløret uregelmæssigheder i instituttets regnskaber for de seneste år?]

Først og fremmest vil jeg gerne slå fast, at regeringen tillægger arbejdet med menneskerettigheder overordentlig stor betydning. Det har en central placering i regeringsgrundlaget, hvor der bl.a. lægges op til, at Institut for Menneskerettigheder gøres til en selvstændig institution. Det gør vi for at styrke og tydeliggøre dette centrale arbejde. Og denne beslutning vil der ikke blive rokket ved.

Jeg vil dernæst gerne slå fast, at jeg betragter det som en særdeles alvorlig situation, når en revisionsrapport fra PwC blandt andet fastslår, at underskud på projekter ikke er bogført korrekt på det enkelte projekt, men at underskud i stedet over en årrække tilsyneladende bevidst er skjult på ikke-eksisterende projekter.

Mens vi venter på Rigsrevisionens rapport og færdiggørelsen af Udenrigsministeriets nærmere undersøgelse af sagen har jeg som bekendt udsat behandlingen af instituttets årlige ansøgning om en rammebevilling over bistandsmidlerne.

Behandlingen af rammebevillingen bliver først genoptaget, når instituttet får skabt den fornødne tillid til, at Instituttets bevillinger vil blive administreret korrekt og i overensstemmelse med god forvaltningsskik. Der skal bl.a. foreligge en troværdig plan fra Institut for Menneskerettigheders side for en hurtig og målrettet opfølgning på og implementering af Rigsrevisionens anbefalinger. Institut for Menneskerettigheder skal dokumentere, at der afsættes de nødvendige medarbejderressourcer til økonomistyring. Personligt mener jeg, at det er afgørende med større ledelsesfokus på økonomistyring og

regnskabsaflæggelse. Ledelsen på Institut for Menneskerettigheder skal have øget fokus på, at kvaliteten af Institut for Menneskerettigheders arbejde også skal vurderes på kvaliteten af projekt- og økonomistyringen.

Jeg ser frem til, at Institut for Menneskerettigheder igen kan blive den troværdige partner og aktør i regeringens styrkede indsats på området, som det er tiltænkt. Institut for Menneskerettigheder er en væsentlig aktør i det arbejde, som regeringen laver på menneskerettighedsområdet. Med en øget bevilling på 10 mio. kr. for 2012 har regeringen ønsket at styrke Instituttets indsats på menneskerettighedsområdet. Det er fortsat målsætningen. Men det forudsætter selvsagt, at der er styr på økonomien.

Samtidig vil jeg gerne igen understrege, at jeg allerede før jeg blev bekendt med denne sag havde taget skridt til at øge åbenheden om sager om svindel med dansk udviklingsbistand. Alle Udenrigsministeriets orienteringer af Rigsrevisionen om svindel med dansk bistand lægges nu åbent ud på Danidas hjemmeside med de mulige undtagelser, som offentlighedsloven rummer. Det vil sikre, at der hurtigere skabes åbenhed omkring sager af denne karakter.